

Krångårdens äppelträd

Foto från 1917 K Lärka

Sötäpplena

Det var sed i övre Dalarna förr i tiden, att den vuxna ungdomen gav sig ut på så kallat herrarbete. Detta bestod, åtminstone vad Sollerö-ungdomen angår, för det mesta av byggnadsarbete för pojkarna och trädgårdsarbete för kullorna.

Bland andra, som arbetade i Stockholm en sommar i senare hälften av 1780-talet, var unge Krång Nils Danielsson från Bengtsarvet. Han arbetade på ett husbygge i staden, men på de tider, då arbetet icke hindrade, besökte han ofta några kullor från hemsocknen, som arbetade i trädgårdarna i omgivningarna. Detta så mycket hellre, som han bland dem hade sin hjärtevän, den ungefär jämnåriga Kerstin Persdotter, dotter till soldaten Pehr Dubblare. Under denna sommar kommo också Krång Nils och Kerstin överens om att till våren, d. v. s. enligt hemortens sed till påsk, hålla bröllop.

Tidigt om våren hade Kerstin planterat några äppelkärnor av trädgårdens bästa äpplen. Hon hade därvid omsorgsfullt valt ut sådana kärnor, som voro ensamma i sitt rum i kärnhuset, för att moderträdet egenskaper skulle överföras på den nya plantan. På hösten, när hon och Krång Nils i sällskap skulle företaga hemresan, tog Kerstin försiktigt upp de små plantorna och planterade dem i Nils stora matsäcksmörask. Där blevo de omsorgsfullt vattnade och vårdade under den långa vandringen från Stockholm hem till Sollerön. Efter hemkomsten blevo de planterade bakom stugan i Krånggården i Bengtsarvet. Tre av dem gingo till. Ett träd fick något söta och träaktiga frukter. Det andra fick saftiga, stora, något vinsyrliga frukter. Det tredje blev särdeles bördigt med frukter av ren, kraftig, söt smak, vid mognaden nästan genomskinliga.

Nästa vår gifte sig Nils och Kerstin, som avtalat var. De levde sedan på Krånggården till hög ålder, men när de buros ut till den sista resan, stodo de tre träden ännu i sin bästa kraft. Och än i dag händer det, att de bära ett och annat äpple, fastän över 130 år gamla.

Krånggårdens sötäpplen har sedermera genom ympning införts i många trädgårdar på Sollerön, och de torde snart genom trädskolorna bli spridda över hela Dalarna. Då vi njuta av dem, kunna vi gärna skänka en tacksamhetens tanke åt Krång Nils Danielsson och Kerstin Persdotter Dubblare, som buro moderträdet i en smörask från Stockholm.

Rull Anders Jönsson

(Ur Mora Folkhögskolas tidskrift "Skerial" 1917.)